

Panu Tiernapoikakuvista

Katsokaatte nyt tuota Muriaanein kuningasta... Sanat tulivat tällä kertaa Muriaanien kuninkaan omasta suusta, ei Herooteksen. H. musta Majesteettinsa soitti ja kysyi, mistä ihmeestä olimme löytäneet joulupakinaan heidän kuvansa. Ja hän kehotti katsomaan. Katsoin ja huomasin, että joulun alla julkaisemassani vanhan joulukortin kuvassa polvistuva nuoriherra on kuin onkin aivan selvästi Väinö Huotari, em. musta Muriaani.

Joulukorttini on siis piirretty Samuli Paulaharjun joko 1911 tai 1912 ottamien valokuvien mukaan. Verrattaapa nyt näitä Muriaaneja! Otan mukaan tunnetuimman Paulaharjun kuvan, sen, joka on myös vuodentakaisessa kirjassa Runoileva merikapteeni, artikkelissa Tiernapojat tarinoissa. Kuvan henkilöt luettelen myös joulupakinassani. Latojalla (kuten ennen sanottiin) olivat vain silmät hypänneet riviltä riville, niin että yksi Väinö oli tipahtanut, nimittäin tämä Väinö Huotari, Muriaanien kuningas. Saan täten tilaisuuden oikasta H.M. PVP:n sotkun.

H. M. Huotari huomautti lisäksi piirustuksen Knihtistä, nimenomaan hänen kypärästään työttöineen. Sopii verrat sitäkin valokuvaan! Kortin Knihtin kaskan malli löytyy siitä. Huotari muisteli lisäksi, että heidän sakkinsa silloin, kahden puolen 1900—11, oli ensimmäinen, jolla oli valkoiset paidat talviasun päällä. Sittemmin he hankkivat myös viitat. Se ja paljon muutakin heidän varustuksissaan merkitsi suorastaan historiallista kään-

nekohtaa tiernapoikien "varustelussa". Sopsisipa haastella tätä Majesteettia!

Tiernakorttini, juuri tuo sama, oli juuri ennen Huotarin soittoa yllättäen pyörähtänyt silmiini SKS:n pääsihteerin, maisteri Urpo Venton tiernapoikatutkielman otsikkokuvana aikakauslehden Kansanmusiikki numerossa 4/1978. Jos oli Huotari hämmästyntynyt minun kuvastani, olin minäkin Venton kuvasta. Olin kuvitellut, että joulukorttini olisi ollut ainoa "piironginlaatikossa" säilynyt kappale. Venton kuva näyttää olevan peräisin Tampereen yliopiston kansanperinteen laitoksesta (A-K:n kokoelma).

Paulaharjun oheinen kuva Huotarin & knien tiernapojista on otettu Oulussa Isokatu 5, jossa ottaja silloin itse asui. Saman kuvasarjan sisäkuva on em. Venton artikkelissa. Ne edustavat sitä aikaa, jolloin "Huotarit" jo olivat siirtyneet irtopartoihin. Nokinaamoina hekin olivat aloittaneet.

Ensimmäiset tiernapoikavalokuvansa Paulaharju julkaisi jo aikakauslehdessä Kotiseutu 8-9/15. 4. 1910. Lienevätkö sitten nekään ensimmäiset Oulun tiernapojista otetut ja julkaisut? Molemmat kuvat on näpätty lumisella pihalla, jonne polvistumiskohtauskin on lavastettu. Kuvissa on vain kolmimiehinen joukkue, valkoiset paidat, paperikruunut, puumiekat(?) ja noetut parrat ja viikset. Olisiko kuitenkin kysymyksessä ystävämme Huotarin joukkue, sillä Knihti (palo- tai leikkikypärä työttöineen!) kävisi kyllä 12-vuotiaasta Huotarin Väinöstä.

Toisen kerran Paulaharjun kuvaamat nokinaamaiset Oulun tiernapojat ilmestyivät julkisuuteen Helsingin Kaiussa 1913, ulkokuva ja kaksi sisäkuva ja selvästikin Isokatu 5, Paulaharjulla. En tietenkään tunnista poikia, vaikka Mänkki kävisi kyllä Kalle Rinnekankaasta. Ja sitten 1914 tulivat Kodin Kuvastossa nro 3 tämä oheinen kauan vanhimaksi oletettu kuva ja jo mainittu sisäkuva irtopartaisista ja mahtavasti varustetuista "Huotareista".

Valokuvien tiernapojista on nyt H. M. Huotari ainoa, joka vielä kulkee... Kuvan Mänkki Kalle Rinnekangas on seurannut Herootes Väinö Vesalaa (ei Vasala) ja Knihti Aleksanteri Kiiskistä kimmeltäviin tähtitarhoihin.

Oulusta voisi luetella joukon maankuuluja tiernapoikia. Oulunkuulu oli vuosikymmenien ajan 96-vuotiaaksi elänyt Herootes Kustaa Lipponen. Tällä hetkellä on yksi vanhimmista ellei vanhin, Huotariakin vanhempi, toimitusjohtaja Lauri Louhimaa, syntynyt 1894. Kunnioittava kumarrukseni näille ikä(i)pojille, joiden tiernallakulku yleensä päättyi näin loppiaisena.

Jk. Oulun vanhin tiernapoika, toimitusjohtaja Lauri Louhimaa saavutti matkansa pään Oulussa 10. päivänä tammi-kuuta, juuri pakinani valmistumisen aikoihin. Rauha tietomiehen muistolle!

Muriaanien kuningas Väinö Huotari (omistaa kuvan), Herootes Väinö Vesala, Mänkki Kalle Rinnekangas ja Knihti Aleksanteri Kiiskinen Atte Kalajoen kirjassa Runoileva Merikapteeni, 1984.